

okazywał się być przygotowany na zadania tego typu i wykazywał się nieoczekiwaną pomysłowością i oryginalnością myślenia.

Po całorocznej pracy oraz obserwacji jej efektów nauczyciele podkreślali konieczność dalszego prowadzenia lekcji twórczości. Dlatego, między innymi, organizatorzy zdecydowali się na kontynuowanie projektu.

Bibliografia

1. Babbie E. *Badania społeczne w praktyce*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.
2. Dylak S. *Nauczyciel w kontekście tworzenia teorii pedagogicznej oraz własnego rozwoju zawodowego* [w:] Piekarski J., Cyrańska E., Urbaniak-Zajac D. Red. *Granice autonomii teorii i praktyki edukacyjnej*. Tom 1, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, Łódź 2002.
3. Kvale S. *InterViews. Wprowadzenie do jakościowego wywiadu badawczego*. Trans Humana, Białystok 2004.
4. Szmidt K.J. *Przewodnik metodyczny dla nauczycieli. Porządek i przygoda. Lekcje twórczości*. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1997.
5. Szmidt K.J. *Twórcze czy nie? – kontrowersje wokół kreatywności dzieci*. Meritum 2006, nr 1(1).
6. Torrance E.P. *Wy Fly? A Philosophy of Creativity*. Ablex Publishing, Corporation, Norwood, New Jersey 1995.

**Autorka jest asystentem
w Zakładzie Pedagogiki Twórczości
Uniwersytetu Łódzkiego**

Wakacyjna podróż

Scenariusz zajęć z zakresu psychodydaktyki twórczości dziecięcej

Małgorzata Graczyk,
Jolanta Jabłońska, Mariola Marciniak

Zainspirowane rozmowami dzieci o wakacjach, zaplanowałyśmy zajęcia, na których mogły zasmakować letnich przygód. Chcąc stworzyć nastrój motywujący do działania, zaprojektowałyśmy bogatą scenerię zblizoną do bezludnej wyspy. Wygląd sali wywołał zachwyt i ogromną ciekawość. Dzieci podróżowały i odkrywały nie tylko nieznaną ląd, ale i własne możliwości. Zgodnie współdziałały, realizowały otwarte problemy, tworząc warunki umożliwiające przetrwanie w trudnych sytuacjach. Jeden pomysł rodził drugi. Wykorzystując skrzynię skarbów, stworzyły szafasy, paleniska, ubiory, proste

narzędzia i przybory. Powstałe wytwory zaskakiwały oryginalnością i pomysłowością. Swoje odczucia, wrażenia odzwierciedliły w twórczym opowiadaniu, które poznały również inne dzieci z przedszkola. Niespodziewanie w kolejnych dniach, w różnych grupach wiekowych dominowały zabawy o podobnej tematyce. Opowiadanie naszych dzieci zachęciło innych do całkowitej swobody twórczej, chęci przeżycia własnej przygody, wykazania się swoimi zdolnościami twórczymi.

Zadania

- kształcenie i rozwijanie płynności, oryginalności i giętkości myślenia
- konstruktywne komunikowanie się i uważne słuchanie innych
- rozwijanie poczucia odpowiedzialności i podmiotowości w realizacji otwartych zadań problemowych
- stymulowanie zaradności i samodzielności dziecka, szczególnie w sytuacjach dla niego trudnych

Metody

- pedagogika zabawy
- opowieści fantastyczne
- ćwiczenia odprężające wg Jacobsona
- kreatywne rysowanie

Formy pracy

- grupowa
- zespołowa

Środki dydaktyczne

- obrazki (pojazdy, plecak, aparat, słońce, kapelusz, okulary); szary i kolorowy papier
- nieużytki: rolki, opakowania plastikowe, butelki, włóczka, torebki foliowe, sznurek
- spinacze, bibuła, piasek, tacki plastikowe, kamyki
- środki audiowizualne

Przebieg zajęć

Część I

1. **„Moje skojarzenia”** – tworzenie bliższych i dalszych skojarzeń z prezentowanymi obrazkami, wskazywanie pierwszych skojarzeń.

Działania dzieci

Dzieci tworzą skojarzenia do prezentowanych kolejno przez nauczyciela obrazków:

słońce – upał, żar, życie, ciepło, wiosna, lato, wakacje, gorąca kula, koło, radość, wypoczynek;
 aparat – zdjęcia, wspomnienia, kartka, widok, obraz, okienko ze szkiełkiem, fotografia, wakacje;
 plecak – wędrowka, torba, wakacje, marsz, nosidełko, napój, kanapka, walizka, szkoła, wycieczka, książki;
 kapelusz – słońce, bal, plaża, wakacje;
 samolot – podróż, lot, ptak, wakacje, wycieczka, przestworza, chmury, niebo, szybowanie, lądowanie, skrzydła, kosmos, wznoszenie, pojazd powietrzny, wyjazd, wakacje;
 rower – wycieczka, rodzice, podróżowanie, przygoda, kółko, kierownica, zwiedzanie;
 statek – woda, rzeka, morze, ocean, rejs, podróżowanie, burza, fale, ster, kotwica, wiosłowanie, wa-

kacje, przygoda, ciepło, lato, pływanie, bezludna wyspa, piraci, port, marynarz, Szwecja;
 okulary – kółko, drucik, szkiełka, morze, plaża, babcia, lupa.

2. **„Wakacyjna podróż”** – łączenie skojarzeń; wskazywanie różnych wersji, haseł – tematu zajęć. Nauczyciel proponuje dzieciom wspólne stworzenie hasła (tematyki) dla wszystkich podanych przez nie skojarzeń. Dzieci jednocześnie wymyślają hasło: „Wakacyjna podróż”.

Część II

Nauczyciel zaprasza wszystkich zgromadzonych do wspólnej podróży.

3. **„Taniec w przestworzach”** – zabawa z zakresu pedagogiki zabawy (improvizacja muzyczna).

Podróżowanie samolotem – „Kto chętny, zapraszamy do wspólnej zabawy; jeśli chcesz, baw się dzisiaj z nami, proszę, wsiadaj – już ruszamy”.

Działania dzieci

Przy dźwiękach muzyki dzieci poruszają się swobodnie – każdy wg własnego pomysłu: jedne dzieci wyciągają ręce w bok i leciutko na palcach poruszają się po całej sali, inne wykonują przysiad i powstają wolno, siedzą na podłodze, pochylają się rytmicznie raz w prawą, raz w lewą stronę, naśladują warkot samolotu.

Zmiana środka lokomocji – „Przesiadamy się na statek, który po morzach i oceanach pływa i wiele krajów nowych odkrywa”.

Działania dzieci

W tle sali słychać nastrojową melodię – wolną, szumiące drzewa, wiatr, uderzenia fal. Dzieci siedzą na rozłożonym styropianie przypominającym kształtem statek; dobierają sobie laski gimnastyczne i rurki konstrukcyjne, z których tworzą wiosła. Wszyscy wspólnie wiosłują.

4. **„Wyprawa po morzu”** – wizualizacja toczącej się opowieści.

Przy dźwiękach muzyki pasażerowie płyną. Nauczyciel snuje cichutko opowieść o żegludze, która początkowo jest przyjemna, spokojna, a później staje się tajemnicza, groźna (dźwięk grzmotów, piorunów, wiejący silny wiatr, kołyszający się statek).

Działania dzieci

Grzmoty, pioruny, silnie wiejący wiatr, trzask, błyskawice powodują u dzieci lęk – zakrywają rękoma uszy, tulą się do siebie, trzymają się jedno drugiego, wołają o pomoc, niespokojnie poruszają się i kołyszają na statku, o który uderzają potężne fale. Statek rozbija się, pasażerowie (dzieci) w panice go opuszczają i próbują dostać się na wyspę, którą widzą oddaloną o kilka mil. Resztkami sił docierają na wyspę, na której znajdują się tylko palmy i piasek.

Po chwili dopływa do wyspy tajemnicza skrzynia skarbów, plastikowe butelki i pozostałości, które wyrzuciło morze. Wszyscy muszą radzić sobie sami, by przetrwać trudne chwile na bezludnej wyspie.

5. „Bezludna wyspa” – działalność zespołowa; twórcze rozwiązywanie problemów, umiejętność współdziałania z uczestnikami zabawy (zagospodarowanie terenu bezludnej wyspy: budowanie szałasów, projektowanie ubiorów, organizacja miejsca przygotowywania posiłków, opracowanie totemu grupowego).

Działania dzieci

Dzieci samodzielnie dzielą się na trzy grupy:

I grupa

Buduje szałas z dostępnego i wybranego materiału, łączy ze sobą laski, przewiązuje sznurkami powstałą konstrukcję, szkielety szałasów obwiązuje skrawkami materiału, torebkami foliowymi, bibułą, wstążkami.

II grupa

Przygotowuje stroje z torebek foliowych, bibuły, gazet, skrawków materiału, by zabezpieczyć się na wypadek kaprysów pogody.

III grupa

Zbiera na wyspie to, co wyrzuciło morze – patyki, gałęzie, z których tworzy palenisko, by móc się ogrzać i przyrządzić posiłek. Opracowuje projekt totemu grupowego, który będzie ułożony z kamyków i muszelek na piasku.

6. „Księga podróżnika” – tworzenie wspólnej opowieści o przeżytych wydarzeniach.

Nauczyciel zaczyna opowiadanie: „Wyruszyliśmy w wakacyjną podróż...”

Działania dzieci

Siedząc w kręgu, każde dziecko dodaje jedno zdanie, tworząc logiczną całość opowiadania. Następnie nauczyciel odczytuje powstałą opowieść; dzieci proponują tytuł historii.

Część III

7. „Wirujący krąg” – ekspresja muzyczna.

Działania dzieci

Dzieci ustawione w kręgu, w parach, stoją twarzami do siebie. Poczynając od osoby prowadzącej, dzieci będące na zewnątrz koła, przesuając się w rytm muzyki, ofiarowują prezent innym uczestnikom (dzieciom ustawionym wewnątrz koła). Prezentem jest np. uśmiech, wykłaskany rytm, gest.

8. Zakończenie – podziękowanie za wspólną twórczą zabawę.

Autorki są nauczycielkami Miejskiego Przedszkola nr 21 w Płocku, realizują projekt edukacyjny „Przedszkole wspierające uzdolnienia”